

Міністерство освіти і науки України

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор академії, професор

В.І. Аранчій

«_____» _____ 2016 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина
Спеціальність 211 «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»
Ступінь вищої освіти «Магістр»

ПОЛТАВА 2016

Програму склали: доктор ветеринарних наук, професор Бердник В.П.,
доктор ветеринарних наук, професор Скрипка М.В.,
доктор ветеринарних наук, професор Киричко Б.П.,
доктор ветеринарних наук, професор Євстаф'єва В.О.,
доктор ветеринарних наук, професор Кулинич С.М.,
доктор ветеринарних наук, професор Замазій А.А.,
доктор ветеринарних наук, професор Панікар І.І.
кандидати ветеринарних наук, доценти:., Передера Ж.О.,
Передера С.Б., Панасова Т.Г., Киричко О.Б., Передера Р.В.,
Довгопол В.Ф., Шатохін П.П., Супруненко К.В., Бердник І.Ю.,
Кравченко С.О., Конє М.С., Корчан М.І., Щербакова Н.С.,
Мороз О.Г., Клименко О.С.; Лавріненко І.В., Передера О.О.;
Михайлютенко С.М., Корчан Л.М.;
старші викладачі Жерносік І.А., Каришева Л.П.
методист факультету ветеринарної медицини Завора В.М.

Програма розглянута, схвалена і рекомендована до друку Науково-методичною радою спеціальності «Ветеринарна медицина»
Протокол № 1 від «29» серпня 2016 р.

Відповідальний за випуск: методист факультету ветеринарної медицини Завора В.М.

Наскрізна програма практики здобувачів вищої освіти факультету ветеринарної медицини ступеню вищої освіти «Магістр» складена з урахуванням «Методичних рекомендацій щодо проведення практики студентів у аграрних вищих навчальних закладах», Закону України «Про ветеринарну медицину», ОКХ та ОПІ магістрів напряму підготовки 8.11010101 «Ветеринарна медицина», кваліфікація «Лікар ветеринарної медицини».

ЗМІСТ

1. ВИДИ ПРАКТИКИ.....	5
2. ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИКИ	9
3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	10
3.1 Навчальна практика з дисципліни «Анатомія свійських тварин».....	10
3.2. Навчальна практика дисципліни «Лікарські рослини»	11
3.3. Навчальна практика з дисципліни «Гігієна тварин».....	12
3.4. Навчальна практика практика з дисципліни «Годівля тварин та основи кормовиробництва»	12
3.5. Навчальна практика з дисципліни «Годівля сільськогосподарських тварин».....	13
3.6. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна мікробіологія та імунологія».....	13
3.7. Навчальна практика з дисципліни «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»	14
3.8. Навчальна практика з дисципліни «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія».....	14
3.9. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна вірусологія».....	15
3.10. Навчальна практика з дисципліни «Клінічна діагностика хвороб тварин»	15
3.11. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна фармакологія».....	16
3.12. Навчальна практика з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин».....	17
3.13. Навчальна практика з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин».....	17
3.14. Навчальна практика з дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія».....	18
3.15. Навчальна практика з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби».....	19
3.16. Навчальна практика з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби».....	20
3.17. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза»	20
3.18. Навчальна практика з дисципліни «Хірургічні хвороби тварин з анестезіологією».....	21
3.19. Навчальна практика з дисципліни «Хірургічні хвороби дрібних тварин».....	21
3.20. Навчальна практика з дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин»	22
3.21. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарне забезпечення	

біотехнології відтворення та профілактики акушерської і гінекологічної патології у тварин».....	22
3.22. Навчальна практика з дисципліни «Спеціальна епізоотологія».....	23
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА	23
ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА	24
4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.....	25
4.1. Навчальна практика	25
4.2. Виробнича практика.....	25
4.3. Переддипломна практика.....	26

1. ВИДИ ПРАКТИКИ

Згідно освітньо-професійної програми підготовки магістра (спеціальність 211 «Ветеринарна медицина» практична підготовка лікарів ветеринарної медицини передбачає наступні різновиди практики: навчальну, виробничу і переддипломну практики. Наскрізна програма практик студентів факультету ветеринарної медицини освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» складена у відповідності до «Положення про організацію практичної підготовки здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії» від 23.02.2016 р.

Мета навчальної практики: підготовка студентів до більш глибокого засвоєння ними теоретичних знань, навчання професійним навичкам, засвоєння технологій сільськогосподарського виробництва. Ці практики проводяться поступово, під час навчання в академії.

Під час цієї практики студенти знайомляться з основами сільськогосподарського виробництва, оволодівають практичними навичками по утриманню і годівлі тварин, знайомляться із структурою і організацією ветеринарної служби в господарстві та з проведенням лікувальних і профілактичних заходів, надають допомогу ветеринарній службі у проведенні масових досліджень та обробок тварин. Студенти одержують практичні навички по діагностиці, лікуванню і профілактиці різноманітних захворювань тварин та веденню клінічної документації, засвоюють практичні питання з топографічної анатомії; лікарських рослин; годівлі тварин; основ розведення тварин; ветеринарної санітарії та гігієни; клінічної діагностики; фармакології; оперативної, загальної і спеціальної хірургії; внутрішніх хвороб; мікробіології; вірусології; епізоотології; акушерства і гінекології, паразитології, патологічної анатомії; ветеринарно-санітарної експертизи.

Згідно з метою і завданнями навчальної практики на кожному курсі є свої особливості.

Навчальні практики

Студенти I курсу виконують завдання з анатомії свійських тварин та лікарських рослин. В умовах господарства (навчальної клініки, віварію) вони проводять функціонально-анатомічні дослідження тварин та вивчають лікарські рослини, правила їх збору, зберігання та використання.

Студенти II курсу виконують практичні завдання по ветеринарній мікробіології та імунології з правил відбору і транспортування матеріалу для проведення лабораторних досліджень. З годівлі тварин студенти вивчають правила складання раціонів сільськогосподарських тварин і на практиці

знайомляться з можливостями їх корекції. З гігієни тварин студенти в умовах підприємств вивчають шляхи контролю та покращення санітарного стану умов утримання тварин.

Студенти III курсу виконують практичні завдання з акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин, клінічної діагностики хвороб тварин, ветеринарної вірусології, ветеринарної фармакології, засвоюють методи оперативної хірургії та вивчають правила патологічної анатомії та розтину.

Студенти IV-V курсів в умовах базових господарств, м'ясокомбінату, лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи ринків, регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини, обласної державної лікарні ветеринарної медицини та підпорядкованих їй лікарень державної ветеринарної медицини в адміністративних районах області, виконують завдання по епізоотології та інфекційним хворобам, паразитології та інвазійним хворобам, внутрішніх хворобах тварин, загальній і спеціальній хірургії, ветеринарно-санітарній експертизі, хірургічних хворобах тварин, спеціальній пропедевтиці, ветеринарному забезпеченню біотехнології відтворення тварин, спеціальній епізоотології. Під керівництвом викладачів клінічних кафедр і лікарів ветеринарної медицини господарств та установ державної ветеринарної медицини студент проводить диспансеризацію поголів'я, лікування хворих тварин, масові діагностичні дослідження і профілактичні обробки.

Фахові компетентності.

Здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

Здатність володіти методиками патолого-анатомічної діагностики.

Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

Здатність організувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.

Здатність планувати, організувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин.

Виробнича практика студентів

Виробнича практика є одним із важливих етапів у підготовці їх як майбутніх фахівців ветеринарної медицини, організаторів і керівників виробництва. Вона дозволяє студентам ознайомитися з діяльністю лікаря ветеринарної медицини широкого профілю, закріпити теоретичні знання, набути необхідні практичні навички.

На виробничій практиці студент знайомиться із структурою державної і відомчої служби ветеринарної медицини, виробничими функціями, системою забезпечення закладів ветеринарної медицини новітньою технікою, обладнанням, апаратурою, лікувальними та профілактичними засобами, аптечною справою.

Студент бере безпосередню участь у прийомі хворих тварин, постановці діагнозу, надання лікарської допомоги, проведенні планових діагностичних профілактичних та оздоровчих заходів, приймає участь у ліквідації інфекційних та інвазійних хвороб. Під керівництвом лікаря ветеринарної медицини проводить ветеринарно-санітарну експертизу продуктів тваринництва, рослинництва, бджолярства та риболовства. У ветеринарних лабораторіях знайомиться з роботою лікарів ветеринарної медицини - бактеріологів, вірусологів, паразитологів, токсикологів, біохіміків та приймає безпосередню участь у проведенні досліджень патологічного матеріалу, крові, кормів та ін. Здійснює патологоанатомічний розтин трупів, проводить їх утилізацію.

Під час виробничої практики студенти виконують дослідження і збирають матеріали для підготовки звіту, проводять курацію тварин і оформляють курсові роботи, а також знайомляться із заходами по захисту навколишнього середовища, забезпеченню життєдіяльності на виробництві. Вони набувають досвіду організаційної роботи, спілкування з людьми на виробництві, пропаганди професійних знань.

Фахові компетентності.

Здатність володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.

Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

Переддипломна практика студентів

Переддипломна практика здобувачів вищої освіти є завершальним етапом практичного навчання, проводиться на випускному курсі з метою узагальнення й удосконалення здобутих ними знань, практичних умінь і навичок на базі конкретного суб'єкта господарювання, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності.

Основними завданнями переддипломної практики є: безпосередня практична підготовка здобувачів вищої освіти до самостійної роботи на посадах фахівців, поглиблення та закріплення теоретичних знань та практичних навичок зі спеціальності (спеціалізації) і навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, уміння працювати з фактичним матеріалом виробничої діяльності підприємства (організації, установи) й використовувати його для виконання кваліфікаційної роботи;

- формування умінь і навичок роботи за фахом, набуття досвіду організаційної, виховної роботи в колективі;
- ознайомлення безпосередньо на підприємстві (в організації, установі) з сучасними прийомами, методами та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії.

Важливим завданням переддипломної практики є виконання та оформлення спеціальних розділів кваліфікаційної роботи.

Тривалість переддипломної практики становить 5 тижнів.

Фахові компетентності.

Здатність організувати нагляд і контроль за виробництвом, зберіганням, транспортуванням та реалізацією продукції тваринного і рослинного походження.

Здатність розробляти стратегію виробничо-фінансової діяльності, маркетингу та менеджменту у ветеринарній медицині.

Здатність характеризувати біологічні та технологічні процеси з використанням спеціалізованих програмних засобів.

Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

Здатність організувати, здійснювати і контролювати документообіг та документообіг під час здійснення професійної діяльності.

2. ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИКИ

Назва практики	Курс	Семестр	Тривалість практики			ЄКТС
			Тижні	Навчальні заняття, годин	Самостійна робота, годин	
Навчальні практики						
Анатомія свійських тварин	1	2	1	30	15	1,5
Лікарські рослини	1	2	1	30	15	1,5
Гігієна тварин	2	4	1	30	15	1,5
Годівля тварин та основи кормовиробництва	2	4	1	30	15	1,5
Годівля сільськогосподарських тварин	2	4	1	30	15	1,5
Ветеринарна мікробіологія та імунологія	2	4	1	30	15	1,5
Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин	3	6	1	30	15	1,5
Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	3	6	0,6	18	9	0,9
Ветеринарна вірусологія	3	6	0,4	12	6	0,6
Клінічна діагностика хвороб тварин	3	6	1	30	15	1,5
Ветеринарна фармакологія	3	6	0,6	18	9	0,9
Патологічна анатомія та розтин	3	6	0,4	12	6	0,6
Внутрішні хвороби тварин	4	8	1,0	30	15	1,5
Загальна і спеціальна хірургія	4	8	1	30	15	1,5
Епізоотологія та інфекційні хвороби	4	8	0,6	18	9	0,9
Паразитологія та інвазійні хвороби	4	8	1	30	15	1,5

Ветеринарно-санітарна експертиза	4	8	0,4	12	6	0,6
Хірургічні хвороби тварин з анестезіологією	5	10	0,6	18	9	0,9
Хірургічні хвороби дрібних тварин	5	10	0,6	18	9	0,9
Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин	5	10	0,4	12	6	0,6
Ветеринарне забезпечення біотехнології відтворення та профілактики акушерської і гінекологічної патології у тварин	5	10	1	30	15	1,5
Спеціальна епізоотологія	5	10	1	30	15	1,5
Виробнича та переддипломна практика						
Виробнича практика	5	10	5	225	-	7,5
Переддипломна практика	6	12	8	360	-	12

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

3.1. Навчальна практика з дисципліни «Анатомія свійських тварин»

Мета практики: закріплення теоретичних знань і прикладних навичок характеристики анатомічної будови організму сільськогосподарських тварин і птиці.

Завдання практики: в умовах м'ясокомбінату, бойні, віварію академії і анатомічного музею, на живих тваринах (велика рогата худоба, коні, свині, вівці, собаки, птахи), свіжих тушах та трупах надати студентам необхідні знання та навички з підходу до тварини, визначення топографії кісток, суглобів, органів, судинно-нервових пучків, окремих судин та нервів, їх проекції на шкіру, а також меж частин, відділів та ділянок тіла і черевної порожнини по скелетних і шкірних орієнтирах тіла різних видових вікових груп свійських тварин; визначення норми розмірів, кольорів, будови і консистенції внутрішніх органів, тканин і оболонок тіла тварин; проведення анатомічного розтину трупів. За період навчальної практики надати студентам знання, уміння та навички із:

– правил підходу, поводження з тваринами: (кіньми, свинями, рогатою худобою, собаками, котами) та основними методами їх фіксації;

– визначення топографії окремих органів, судинних стовбурів, їх проекції на шкіру, а також меж частин, відділів і ділянок тіла та його порожнин по кісткових, шкірних орієнтирах тіла різних видових і вікових груп свійських тварин;

– визначення норми розмірів, кольорів, форми і консистенції внутрішніх органів, тканин і оболонок тіла тварин;

– проведення анатомічного розтину туш та трупів тварин.

Фахові компетентності.

Здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин.

3.2. Навчальна практика з дисципліни «Лікарські рослини»

Мета практики: закріплення теоретичних знань в польових умовах, визначення, збирання та сушіння лікарських та отруйних рослин, що зростають у довколишній природі, виготовлення гербарію, засвоєння способів і методик приготування лікувальних форм і препаратів.

Завдання практики.

Навчити студентів уміти знайти і зібрати вивчені рослини; уміти їх висушувати і зберігати лікарські рослини, зібрати гербарій і здати його.

Провести збирання лікарських рослин, що використовуються при порушеннях серцево-судинної системи, що діють на центральну нервову систему, містять спазмолітичні та регулюючі секрецію залоз речовини.

Ознайомити студентів з препаратами, що виготовляються з рослин даної групи, засвоїти правила виписування рецептів.

Провести збирання лікарських рослин, що стимулюють травлення, мають послаблюючу сечогінну, жовчогінну дію, що містять слизові речовини. стимулюють скорочення мускулатури матки, діють кровоспинно; що використовуються для профілактики і лікування гіпо- і авітамінозів, що мають відхаркувальну, в'язучу та протизапальну дію.

Забезпечити засвоєння студентами значення препаратів з рослинної групи (у ветеринарній медицині), приготувати відвари та настої з лікарських рослин (льон польовий, звіробій, ромашка, деревій звичайний, кульбаба лікарська, часник, крушина ламка, бузина чорна, лопух справжній, мучниця звичайна, хвощ польовий, алтея лікарська та інші).

Провести сушіння зібраних лікарських рослин та виготовити гербарій.

У результаті вивчення дисципліни «Лікарські рослини» студент повинен знати: механізм дії рослин кожного з вивчених розділів, уміти: приготувати лікарські форми для застосування на практиці, знайти і зібрати виявлені рослини, знати як їх висушити та зберігати.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

3.3. Навчальна практика з дисципліни «Гігієна тварин»

Мета практики: закріплення студентами теоретичних знань безпосередньо в умовах господарства з визначення джерел і шляхів забруднення ґрунтів, водоймищ, атмосферного повітря органічними відходами.

Завдання практики: ознайомити студентів з методами визначення джерел і шляхів забруднення ґрунтів, водоймищ, атмосферного повітря, а також з методами контролю санітарного стану тваринницьких приміщень за допомогою відповідних приладів; надати навичок застосування спеціальних засобів ветеринарної медицини для проведення ветеринарно-санітарних заходів в приміщеннях для утримання тварин.

Фахові компетентності.

Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3.4. Навчальна практика з дисципліни «Годівля тварин та основи кормовиробництва»

Мета практики: показати місце кормовиробництва у виробництві кормів, створенні надійної кормової бази.

Завдання практики: навчити студентів біологічним основам польового та лучного кормовиробництва; екологічним основам польового та лучного кормовиробництва; методам оцінки кормових та господарських якостей лучних трав і травостоїв; методам класифікації та інвентаризації природних кормових угідь; створенню інтенсивних сіножатей в системах поверхневого та докорінного поліпшення природних кормових угідь; створенню та раціональному використанню культурних пасовищ; формуванню сировинних конвеєрів з використанням однорічних, багаторічних та нетрадиційних кормових культур для заготівлі якісних кормів допомогти оволодінню студентами навичок щодо одержання достатньої кількості високоякісних екологічно безпечних кормів.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3.5. Навчальна практика з дисципліни «Годівля сільськогосподарських тварин»

Мета практики: сформувані у студентів усвідомлення значення кормовиробництва для створення надійної кормової бази та ефективного виробництва продукції тваринництва.

Завдання практики: навчити студентів методам оцінки кормових та господарських якостей культурних та дикорослих рослин та основам польового кормовиробництва; надати практичні знання з класифікації природних кормових угідь, планування сіножатей, організації систем оптимізації кормових угідь для раціонального використання однорічних та багаторічних рослин у створенні сировинного конвеєру; сформувані практичні навички органолептичної оцінки концентрованих, грубих та соковитих кормів.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3.6. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна мікробіологія та імунологія»

Мета практики: оволодіти практичними навичками проведення бактеріологічних, мікробіологічних та серологічних досліджень.

Завдання практики. Ознайомити студентів з вимогами, які висуваються щодо мікробіологічної лабораторії, правил відбору та підготовки патологічного матеріалу для проведення бактеріологічних досліджень, відпрацювання методів проведення серологічних досліджень з метою встановлення діагнозу.

Забезпечити вивчення техніки безпеки і правил відбору патологічного матеріалу, його консервування, упаковки, транспортування, оформлення супроводжуючих документів.

Виготовлення мазків із патологічного матеріалу, їх фарбування та вивчення під мікроскопом для встановлення попереднього діагнозу.

Відпрацювати практичні навички культивування мікроорганізмів на різноманітних поживних середовищах, вивчити характер росту на поживних середовищах для постановки заключного діагнозу.

Навчити методам постановки біопроби, методам зараження лабораторних тварин. Провести мікробіологічне дослідження патологічного матеріалу.

Відпрацювати навички постановки реакцій РА, мікроаглютинації та лізису. Титрування комплементу та гемолізіну для РЗК і РДЗК.

Навчити виконувати реакції зв'язування комплементу і проведення РІД, які використовують для діагностики інфекційних хвороб.

Фахові компетентності.

Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

Здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.

3.7. Навчальна практика з дисципліни «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»

Мета практики: набуття студентами навичок використання різних методів дослідження і лікування тварин з акушерсько-гінекологічною патологією, відпрацювання методів і прийомів біотехнології розмноження тварин.

Завдання практики. Відпрацювати методів акушерсько-гінекологічних досліджень самок сільськогосподарських тварин, діагностики гінекологічних захворювань, методів патогенетичної терапії акушерсько-гінекологічних захворювань, способів введення сперми при штучному осіменінні самок сільськогосподарських тварин. В умовах молочнотоварної ферми навчально-дослідного господарства провести акушерсько-гінекологічну диспансеризацію череди великої рогатої худоби, діагностику вагітності клінічними методами, діагностику і терапію маститів, в т.ч. і прихованих, дисфункцій яєчників, післяродових захворювань. Надати допомогу породіллі і новонародженому.

Фахові компетентності.

Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

3.8. Навчальна практика з дисципліни «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»

Мета практики: закріпити теоретичні знання і набути практичні навички підготовки тварин до операції, виконання простих хірургічних операцій і післяопераційного нагляду за тваринами.

Завдання практики. Опрацювати способи поводження з тваринами, їх фіксацію стоячи і лежачи (велика рогата худоба, коні, свині, собаки) та їх фіксацію і знеболення при проведенні хірургічних операцій. Ознайомлення з хірургічним обладнанням, інструментами, а також медикаментами та перев'язними засобами. Виконання методів профілактики хірургічної інфекції. Підготовка рук, операційного поля, інструментарії для операцій, масових обробок тварин. Проведення різних видів ін'єкцій.

Оволодіти механічними засобами тимчасової та постійної зупинки кровотечі. Опрацювання техніки накладання пов'язок клейових, з бинтів, гіпсових, каркасних. Проводити новокаїнові блокади різних ланцюгів симпатичної нервової системи, а також сакральної епідуральної анестезії, знеболювання пальця у великої рогатої худоби і пеніса у бугая. Володіти способами упередження росту рогів і каудотомії у телят, декорнуації

дорослої рогатої худоби. Проводити плевроцентез, руменоцентез, цекоцентез, цистоцентез. Виконувати кастрації самців і оваріоектомії продуктивних тварин. Профілакувати можливі ускладнення після кастрації самців і самок.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3.9. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна вірусологія»

Мета практики: оволодіти практичними навичками вірусологічних досліджень. Ознайомитися з вимогами, які висуваються щодо вірусологічної лабораторії, правил відбору та підготовки патологічного матеріалу для досліджень, провести вірусологічні дослідження з метою встановлення діагнозу.

Завдання практики. Ознайомити студентів з Регіональною державною лабораторією ветеринарної медицини в Полтавській області та призначенням вірусологічного відділу в її складі. Вивчити техніку безпеки, особливості одержання і транспортування патологічного матеріалу для вірусологічних досліджень, особливості оформлення документації.

Вивчити приготування вірусомісного матеріалу та зараження лабораторних тварин і курячих ембріонів. Приготувати первинно-трипсинізовані культури клітин, вивчити під мікроскопом різні види цитопатогенної дії.

Надати практичних навичок з титрування вірусів, вираження титрів вірусу у летальних та інфекційних дозах. Вивчити серологічну діагностику, постановку реакцій гемаглютинацій, реакції уповільненої преципітації, дифузної преципітації та нейтралізації; реакції зв'язування комплементу та її особливості при типуванні вірусу ящуру; експрес-діагностики вірусних хвороб тварин.

Фахові компетентності.

Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

Здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.

3.10. Навчальна практика з дисципліни «Клінічна діагностика хвороб тварин»

Мета практики: закріпити теоретичні знання та набути практичні навички по методам клінічного, лабораторного та інструментального дослідження хворих тварин з метою встановлення діагнозу.

Завдання практики. Відпрацювати методи фіксації тварин різних видів

та основні (загально клінічні) методи їх дослідження. Навчити проводити реєстрацію, збирання анамнезу і визначення габітусу хворих тварин; проводити клінічне дослідження сільськогосподарських тварин різних видів. Оволодіти технікою дослідження функціонального стану серцево-судинної системи, системи дихання, органів травлення, сечової і нервової систем, технікою відбору проб крові, сечі, вмістимого рубця і інших біологічних субстратів, методами дослідження крові, сечі, фекалій тварин. Навчити проводити рентгенологічне дослідження хворих тварин. Дати діагностичну оцінку результатам дослідження.

Після проходження навчальної практики з дисципліни “Клінічна діагностика хвороб тварин” студенти повинні:

- уміти правильно поводитись з тваринами та фіксувати їх;
- здійснювати клінічне дослідження тварин із застосуванням основних та додаткових методів дослідження;
- знати послідовність загального дослідження тварин;
- уміти правильно відбирати проби крові, сечі, молока, фекалій та здійснювати їх дослідження;
- уміти аналізувати отримані дані, які одержані в період проходження практики.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

3.11. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна фармакологія»

Мета практики: закріпити теоретичні знання по впливу фармакологічних препаратів на тварин. Засвоїти техніку застосування препаратів.

Завдання практики. Вміти виписувати рецепти на офіційні та магістральні лікарські форми; правильно підбирати дозу та визначати періодичність введення ліків; застосовувати лікарські засоби різним видам тварин; визначати терапевтичну ефективність застосування лікарських засобів; призначати антидотну терапію в разі отруєння лікарськими засобами; виготовляти прості та складні лікарські форми.

Засвоїти правила роботи в аптеці, ознайомитися з її структурою, обладнанням, правилами зберігання лікарських засобів та їх видачі. Ознайомитися з аптечною документацією.

Приготувати лікарські форми і засвоїти техніку їх використання. Вивчити загальні особливості фармакодинаміки та біотрансформації лікарських препаратів та їх вплив на окремі системи і органи сільськогосподарських тварин.

Фахові компетентності.

Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання

висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

3.12. Навчальна практика з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин»

Мета практики: в умовах Регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини в Полтавській області закріпити теоретичні знання по курсу патологічної анатомії, придбати навички патологоанатомічної діагностики; патологоанатомічного розтину трупів різних видів тварин і птахів і оформлення документів розтину; ознайомитись з умовами утилізації та знешкодження трупів.

Завдання практики: закріпити методи, порядок і техніку розтину трупів ссавців і птахів; відбирання і фіксування патологічного матеріалу для лабораторних досліджень (бактеріологічних, вірусологічних, хіміко-токсикологічних, гістологічних та інших); визначення і опису характеру патологічних процесів в органах і тканинах на підставі макроскопічних змін; оформлення документів розтину (протокол розтину) і супровідної на лабораторне дослідження патологічного матеріалу; правил безпеки і охорони навколишнього середовища при розтині трупів; способи знищення і знешкодження трупного матеріалу.

Фахові компетентності.

Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

Здатність володіти методиками патолого-анатомічної діагностики.

Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.

3.13. Навчальна практика з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин»

Мета практики: закріпити теоретичні знання і придбати практичні навички з діагностики, лікування і профілактики внутрішніх захворювань.

Завдання навчальної практики. На основі даних анамнезу, умов утримання, годівлі і експлуатації тварин, знання етіології та патогенезу хвороб, враховуючи видові, порідні та індивідуальні особливості тварин, застосовуючи способи фізіо-, дієто- і фармакотерапії студент повинен уміти:

- правильно досліджувати тварин із застосуванням загальних і інструментальних методів;
- отримувати у тварин біологічні рідини та тканини для клінічного дослідження;
- виявляти симптоми хвороб тварин;
- професійно грамотно заповнювати історію хвороби та додатки до неї;
- робити кваліфікований висновок за результатами дослідження;
- проводити диспансеризацію тварин;

- правильно і раціонально фіксувати тварин при проведенні клінічного дослідження та отриманні матеріалу для лабораторного аналізу;

- проводити дослідження тварин із застосуванням сучасних діагностичних приладів - ендоскопів, ультразвукових установок, електрокардіографів та інших, робити висновок за результатами дослідження

В умовах дослідних господарств, м'ясокомбінату, лабораторії і клініки кафедри провести диспансеризацію великої рогатої худоби, придбати навички постановки діагнозу, лікування тварин і профілактики захворювань, відпрацювати прийоми і методи терапевтичної техніки, лабораторного дослідження біологічних субстратів (крові, сечі, тощо). Провести профілактичні обробки тварин (телят, свиней).

Засвоїти методи загальної терапії (дієтотерапія, фармакотерапія, фізіотерапія). Скласти план заходів по загальній профілактиці внутрішніх захворювань тварин.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

3.14. Навчальна практика з дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія»

Мета: закріплення теоретичних знань та придбання навичок з організації і проведення хірургічної роботи в господарстві.

Завдання практики. Опрацювати хірургічну диспансеризацію у продуктивному тваринництві, всіх тварини, що визначені з хірургічними процесами, взяти на облік і забезпечити необхідним лікуванням. Залежно від області ураження призначити і провести відповідне хірургічне лікування тварини з патологіями:

- в області голови: лицева частина голови і білявушна область (хірургічне лікування гайморитів, травм м'язової та кісткової тканини, оперативні та консервативні способи лікування актіномікозу, гнійних форм отиту та ін.); ротова порожнина (дослідження ротової порожнини, лікування виразкового стоматиту, операція при одонтогенному остеомієліті та ін.);
- в області потилиці та ший: лікування бурситів потилиці, консервативні та оперативні способи лікування флебитів, відкритих і закритих травм та ін.;
- в області грудей, холки та спини: засвоєння методів патогенетичної терапії в торакальній хірургії, лікування травм поверхневої та глибокої структури холки і спини, діагностика і лікування травм хребта, лікування саден, потертостей та ін.;
- в абдомінальній хірургії: лікування проникаючих і непроникаючих ран

- черевної стінки, оперативні та консервативні способи лікування перитонитів, герніотомія, допомога при травмах і випадінні прямої кишки, патогенетична терапія в абдомінальній хірургії;
- діагностика і прийоми лікування в андрології: лікування ускладнень після кастрацій, оперативне видалення новоутворень на статевому члені, лікування поститів, фімозу, парафімозу та ін.;
  - при захворюванні кінцівок: лікування артритів, тендовагінітів, захворювань дистальної частини кінцівки, діагностика і лікування парезів і паралічів, діагностика травм кісток грудної і тазової кінцівок, лікування флегмонозних процесів в області стегна, передпліччя та ін.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

3.15. Навчальна практика з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби»

Мета практики: практично засвоїти елементи теоретичного курсу загальної і спеціальної епізоотології в обсязі матеріалу, що вивчався в останніх семестрах.

Завдання практики. Провести епізоотологічне обстеження господарства; алергічне дослідження тварин на туберкульоз, бруцельоз, сап; відбір проб крові для серологічного дослідження на бруцельоз, лептоспіроз, лейкоз; для гематологічного дослідження на лейкоз; щеплення тварин проти сибірки, емкару, бешихи свиней, сальмонельозу, колібактеріозу та інших інфекційних тварин; відбір та консервування матеріалу для бактеріологічного і вірусологічного дослідження; відпрацювати елементи дезінфекції - зволоження об'єкту, механічну очистку, дезінфекція.

Засвоїти основи оформлення документації: актів епізоотологічного обстеження господарства, профілактичних щеплень, алергічних досліджень, дезінфекції і списання дезінфікуючих речовин, супроводжувальної документації.

Фахові компетентності.

Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

Здатність організувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.

3.16. Навчальна практика з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби»

Мета практики: в умовах обласної лабораторії державної ветеринарної медицини міського управління ветеринарної медицини, приватних клінік, м'ясокомбінату та лабораторії кафедри засвоїти навички по зажиттєвій і посмертній діагностиці інвазійних хвороб і виконанню лікувально-профілактичних заходів при них.

Завдання практики. Забезпечити засвоєння студентами правил поведінки з тваринами та їх фіксації, а також дотримання техніки безпеки при використанні антгельмінтиків, інсектицидів, акарицидів і засобів дезінвазії. Закріпити безпосередньо в умовах виробництва теоретичний матеріал, надати студентам практичних навичок з планування і організації проведення лікувально-профілактичних заходів, діагностичних досліджень. Ознайомити з епізоотичною ситуацією щодо інвазійних хвороб тварин на території Полтавської області та господарства різної форми власності. Провести дослідження тварин методами зажиттєвої та посмертної діагностики. При виявленні збудників інвазійних хвороб провести диференціацію їх до виду з визначенням екстенсивності та інтенсивності інвазії. Розробити плани лікувально-профілактичних заходів по оздоровленню господарства.

Фахові компетентності.

Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

Здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.

Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

3.17. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза»

Мета практики: у виробничих умовах закріпити теоретичні знання і придбати практичні навички з ветеринарно-санітарної експертизи харчових продуктів та сировини тваринного і рослинного походження.

Завдання практики: забезпечити засвоєння методики і техніку ветеринарно-санітарної експертизи туш і органів клінічно здорових і вимушено забитих тварин; опрацювати методики контролю якості харчових продуктів (м'яса, м'ясопродуктів, молока, молочних продуктів, риби, продуктів рослинного походження); прийняти участь у здачі тварин на забій, а також у перед забійному їх обстеженні; навчити студентів оформляти відповідну документацію з ветеринарно-санітарної експертизи та якості продукції тваринного походження, харчових рослинних продуктів, що реалізуються на продовольчих ринках; опрацювати ведення документації із

державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду за діяльністю суб'єктів господарювання з виробництва, переробки, зберігання та обігу харчових і технічних продуктів тваринного походження і кормів.

Фахові компетентності.

Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.

Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

3.18. Навчальна практика з дисципліни «Хірургічні хвороби тварин з анестезіологією»

Мета: закріплення теоретичних знань та придбання навичок з лікування хірургічних хвороб тварин.

Завдання практики. Сформувати у студентів навички виконання загального та місцевого знеболення, проведення хірургічної диспансеризації; розробити раціональну схему лікування хірургічних хвороб тварин; обґрунтувати доцільність вибору того чи іншого засобу лікування хворої тварини; провести етіотропну, патогенетичну, замінну, симптоматичну, а при необхідності і радикальну терапію хворої тварини; застосувати хірургічні методи лікування хворих тварин та визначити умови їх післяопераційного утримання. Навчити студентів складанню звітів про виявлені хірургічні захворювання, виконанню лікування та розробці плану профілактики хірургічних хвороб.

Фахові компетентності.

Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3.19. Навчальна практика з дисципліни «Хірургічні хвороби дрібних тварин»

Мета: закріплення теоретичних знань та придбання навичок з лікування хірургічних хвороб дрібних тварин.

Завдання практики. Сформувати у студентів навички виконання загального та місцевого знеболення за оперативних втручань у дрібних тварин, навчити плануванню раціональних схем лікування хірургічних хвороб дрібних тварин; обґрунтувати доцільність вибору того чи іншого засобу лікування хворої тварини; провести радикальну терапію хворої тварини; застосувати хірургічні методи лікування дрібних тварин та визначити умови їх післяопераційного утримання.

Фахові компетентності.

Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3.20. Навчальна практика з дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин»

Мета практики: закріпити теоретичні знання і придбати практичні навички з діагностики, лікування і профілактики внутрішніх захворювань.

Завдання практики. В умовах тваринницького господарства, м'ясокомбінату, лабораторії і клініки кафедри провести диспансеризацію великої рогатої худоби, надати студентам навички постановки діагнозу, лікування тварин і профілактики захворювань, відпрацювати прийоми і методи терапевтичної техніки, лабораторного дослідження біологічних субстратів (крові, сечі, тощо). Провести профілактичні обробки тварин (телят, свиней). Забезпечити засвоєння методів загальної терапії (дієтотерапія, фармакотерапія, фізіотерапія). Скласти план заходів по загальній профілактиці внутрішніх захворювань тварин.

Фахові компетентності.

Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин.

3.21. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарне забезпечення біотехнології відтворення та профілактики акушерської і гінекологічної патології у тварин»

Мета: набуття студентами навичок використання різних методів дослідження і лікування тварин з акушерсько-гінекологічною патологією, відпрацювання методів і прийомів біотехнології розмноження тварин.

Завдання практики: забезпечити відпрацювання студентами методів акушерсько-гінекологічних досліджень самок сільськогосподарських тварин, діагностики гінекологічних захворювань, методів патогенетичної терапії акушерсько-гінекологічних захворювань, способів введення сперми при штучному осіменінні самок сільськогосподарських тварин в умовах виробництва, проведення акушерсько-гінекологічної диспансеризації, методів діагностики вагітності клінічними методами, діагностики і терапії маститів, в т.ч. і прихованих, дисфункцій яєчників, післяродових захворювань.

Фахові компетентності.

Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3.22. Навчальна практика з дисципліни «Спеціальна епізоотологія»

Мета практики: практично засвоїти елементи теоретичного курсу загальної і спеціальної епізоотології в обсязі матеріалу, що вивчався в 7-8 семестрах.

Завдання практики. Сформувати у студентів навички проведення епізоотологічного обстеження господарства; алергічного дослідження тварин на туберкульоз, бруцельоз, сап; відбору проб крові для серологічного дослідження на бруцельоз, лептоспіроз, лейкоз; для гематологічного дослідження на лейкоз. Сформувати навички щеплення тварин проти сибірки, емкару, бешихи свиней, сальмонельозу, колібактеріозу та інших інфекційних тварин. Навчити студентів виконувати відбір та консервування матеріалу для бактеріологічного і вірусологічного дослідження. Забезпечити відпрацювання елементів дезінфекції – зволоження об'єкту, механічної очистки, дезінфекції. Надати навички оформлення документації: актів епізоотологічного обстеження господарства, профілактичних щеплень, алергічних досліджень, дезінфекції і списання дезінфікуючих речовин, супроводжувальної документації.

Фахові компетентності.

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

Здатність володіти методиками патолого-анатомічної діагностики.

Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

Здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Метою виробничої практики є ознайомлення в умовах установи, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом

виробництва; закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення дисциплін; набуття практичних навичок, відпрацювання вмінь з робітничої професії та спеціальності, а також збір матеріалу для виконання дипломних та курсових робіт за передбаченим навчальним планом.

Завдання практики: відпрацювання методів досліджень тварин, діагностики та терапії захворювань; проведення диспансеризації, використання клінічних і лабораторних методів діагностики в умовах виробництва.

Фахові компетентності.

Здатність володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.

Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Метою переддипломної практики є безпосередня практична підготовка до самостійної трудової діяльності; систематизація, закріплення й розширення теоретичних і практичних знань, умінь й навичок студентів за фахом; збір, узагальнення й аналіз матеріалів за темою дипломної роботи.

Завдання практики: оволодіння випускником первісним професійним досвідом; одержання досвіду у вирішенні практичних завдань, що вимагають застосування професійних знань і вмінь фахівця; узагальнення, систематизація, закріплення і поглиблення знань з вивчених дисциплін навчального плану; узагальнення досвіду, знань й умінь з професійної, організаційної та виховної роботи; акумулювання й аналіз матеріалів для підготовки дипломної роботи, проведення досліджень у рамках студентської науково-дослідної роботи; адаптація до умов практики реального виробництва.

Фахові компетентності.

Здатність організувати нагляд і контроль за виробництвом, зберіганням, транспортуванням та реалізацією продукції тваринного і рослинного походження.

Здатність розробляти стратегію виробничо-фінансової діяльності, маркетингу та менеджменту у ветеринарній медицині.

Здатність характеризувати біологічні та технологічні процеси з використанням спеціалізованих програмних засобів.

Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

Здатність організувати, здійснювати і контролювати документообіг

та документообіг під час здійснення професійної діяльності.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

4.1. Навчальна практика

Формою контролю виконання програм навчальних практик навчальних дисциплін є диференційований залік. Нарахування балів проводиться у відповідності до передбаченої у робочій програмі схеми нарахування балів з навчальної дисципліни.

Методи контролю за видами роботи здобувачів вищої освіти: відвідування навчальної практики, ведення щоденника, а також особисте спостереження викладача під час практики. Залежно від особливостей навчальних практик можуть бути впровадженні інші методи контролю.

Здобувач вищої освіти в щоденнику навчальної практики записує в кінці кожного дня види і обсяг виконаних робіт. Керівник навчальної практики робить письмовий висновок про виконання програми практики здобувачем вищої освіти у відповідному розділі щоденника.

4.2. Виробнича практика

Головним документом по обліку роботи студентів на виробничій практиці є щоденник.

Студенти ведуть щоденник кожного дня протягом усього періоду практики. Записи в ньому повинні бути короткими і відображати основні положення виконаної роботи.

Записи в щоденнику роблять згідно вказівок при проведенні інструктажу. Щоденник перевіряється і завіряється один раз на тиждень керівником практики, а в кінці підписується здобувачем, керівником та скріплюється печаткою.

Підсумки практики оформлюються у вигляді звіту, в якому у короткій формі студент надає аналіз виконаної роботи з висновками і пропозиціями.

Вихідним матеріалом для складання звіту слугує виконана робота, а також копії актів експертиз, протоколів, фотографії і т.п.

Звіт, як і щоденник, перевіряє керівник практики від підприємства, підписує і завіряє печаткою. До звіту додається характеристика студента, підписана керівником практики від підприємства і скріплена печаткою.

Контроль за виконанням програми практики проводиться за наступними критеріями:

- вичерпність і правильність виконання індивідуальних завдань практики – 0–40 балів;
- якість оформлення щоденнику практики – 0–19 балів,
- переконливість відповідей студента під час захисту – 0–41 балів.

Оцінювання здійснюється за наступною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Захист проводиться впродовж двох тижнів після закінчення практики перед комісією.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, в залікову книжку студента за підписом голови комісії.

Студент, який отримав негативну оцінку за проходження практики, відраховується з академії.

4.3. Переддипломна практика

Головним документом по обліку роботи студентів на переддипломній практиці є щоденник.

Студенти ведуть щоденник кожного дня протягом усього періоду практики. Записи в ньому повинні бути короткими і відображати основні положення виконаної роботи.

При веденні щоденника слід керуватись такими положеннями:

1. При первинному прийомі хворого і наданні йому лікувальної допомоги у щоденнику записують вид тварин, інвентарний номер чи кличку, вік, найбільш інформативні анамнестичні дані, температуру тіла, частоту пульсу і дихання, скорочення рубця (для жуйних з 3-4 місячного віку), характерні ознаки хвороби, проведене лікування, рекомендації по дієті, профілактичних заходах, умови утримання.

2. Якщо лікування проводиться декілька днів, то на це вказують в записах. Лікарські препарати виписують у рецептурній формі.

3. При прийомі декількох тварин з однаковим діагнозом дані клінічних обстежень записують по кожній тварині. Рецепти виписують на одну тварину, з вказівкою про ідентичність лікування всієї груп.

4. При повторному прийомі однієї і тієї ж тварини, чи групи, нову записують їх клінічні ознаки. Що стосується лікування, то про нього роблять посилання на попередню дату, а у графі 2 проставляють номер первинного запису.

5. Якщо в лікуванні є зміни, доповнення, то про це також роблять

відповідний запис.

6. Результати диспансеризації по внутрішніх незаразних хворобах, акушерсько-гінекологічній і хірургічній патології записують у формі узагальнених даних.

7. Протиєпізоотичні заходи (діагностичні дослідження, запобіжне щеплення, дегельмінтизація і т.п.) записують у формі акту, де вказують вид тварин, кількість і птахів, що піддавались обробці, характеристику використаних речовин і препаратів, їх дози, кратність введення і т. ін.

8. Записи в щоденнику з інших дисциплін роблять згідно вказівок при проведенні інструктажу. Щоденник перевіряється і завіряється один раз на тиждень керівником практики, а в кінці підписується студентом, керівником і скріплюється печаткою.

Захист щоденника та звіту про переддипломну практику проводиться у порядку, вказаному у пункті 4.2.

Студент, який отримав негативну оцінку за проходження практики, відраховується з академії.